

EDITORIAL

Censura, hipocresia, demagogia

El passat 5 d'agost es publicava en les pàgines electròniques de distintes associacions valencianistes el manifest, firmat per **Accio Regne de Valencia**, *Pel respecte dels representants polítics a l'identitat valenciana*. Este form també enviat a diversos mijos de comunicació (Levante-EMV, Las Provincias, SER, COPE, 97.7, etc) que una vegada mes, en eixe silenci impost i en eixa delliberada falta de transparència informativa respecte del valencianisme, declinaren fer cap menció. (Salvo que alguna menuda nota se nos haja passat inadvertida en els soterraneus de les seues pàgines web).

De sobte, una semana mes tart, el 13 d'agost, dos diaris, **Levante-EMV** i **Las Provincias**, en les edicions de **Castello**, es feen reso del tema, pero no per interes en el mateix, sino per unes declaracions de **Juan Pedregosa**, representant del partit **Iniciativa** en Castello, que volia aprofitar la denuncia feta en el manifest per a implicar a cert edil de l'Ajuntament de dita ciutat en l'única intenció de tensionar les seues relacions en el restant de l'equip municipal, en el que compartix responsabilitats de gestió i de govern. Per supost, com lo que els interessa es airejar l'acusació (falsa, per un altre costat) contra l'edil, i no el contingut del manifest, d'este diuen lo justet, donant d'ell una imatge distorsionada al resenyar apenes dos línies de les dos pàgines que ocupa.

Per a compensar tanta opacitat informativa, i per l'interés que te en si mateix, insertem en una fulla a banda el text sancer de l'escrit, en el que, com poden llegir, ARV denuncia que, de nou, com sempre que s'aproxima una campanya electoral, alguns polítics tiren ma de determinats temes —especialment els identitaris— per a traure el seu rasquit. En esta ocasió han segut **Isabel Bonig** (coordinadora del PP valencià i alcaldesa de la **Vall d'Uxo**) junt a **Antonio Clemente** (secretari general de la mateixa organització) els qui han fet unes declaracions queixant-se de les subvencions tan suculentas que continua rebent des de **Catalunya Eliseu Climent** per a desenrollar les seues activitats en la creuada pancatalanista que iniciara en els anys 70, declaracions que, com a qualificatiu mes suau, mereixen el de **'hipocrites'**. Al cap i a la fi **l'Eliseu** es un assalariat dels catalans allumenats que somien en els fantasmagorics "països catalans", pero entenem que els polítics valencians no, i estos dos, per la seua responsabilitat en el partit que militen, no creem possible que siguen uns ignorants i acaben de conèixer esta realitat i vullguen casi fer-se el *harquiri* —periodísticament parlant, clar— per tan rebujables accions.

Pareix ser que, com sempre, es bona estratègia senyalar la casa del veí per a distraure

l'atenció de la quantitat de roba bruta que es te en la pròpia. Perque es inimaginable que tan alts dirigents del **PP** valencià no sapien que el seu partit, alla a on governa, es generador de subvencions, d'ajudes i, mes encara, de legislació que actua en la mateixa línia que el "Empori Climent". ¿Es que Isabel no llig la web del seu ajuntament? ¿Es que acas no es consentidora de la substitució del "Uxo" per l'humiliant "Uixó" que acompanya a la Vall, totalment arbitrari i antihistòric? ¿Es que no escolten el miserable "valencià" que parlen en **Canal 9** i que dona oix a qualsevol valencià parlant no adoctrinat? ¿Acas son desconixedors dels programes educatius de la **Conselleria d'Educació**, que des de sempre ha marginat la **Llengua Valenciana** substituint-la per un sucedaneu que nomenen en public —per a no escarotar a les masses— valencià, mentres en privat i "academicament", els seus correllionaris li diuen català?

Quan estes actuacions es fan de manera programada i conscient —ya hem dit que no creem en l'ignorància d'estos personages— el terme polític que se'ls pot aplicar es el de **'demagocs'**, puix comporten interessos que els conve amagar. I si les seues declaracions les han fetes obedint instruccions d'instàncies mes altes, que transmeten ad eixes instàncies els qualificatius que s'estan guanyant, i que s'apliquen, per contra, a si mateixos, els de **'servils'**, per rebaixar-se a representar tan vergonyosa pantomima.

Els valencians que considerem al nostre poble protagonista del seu devindre històric i de la seua particular cultura, ademés de sentir-nos impotents davant del silenci informatiu, nos trobem actualment ofesos de representació en les institucions, puix cap dels partits que les ocupen nos representa ni nos pot representar. El **PP** significa l'involucióisme sociocultural que rema a favor del pancastellanisme i del panespanyolisme, mentres que el **PSOE** navega en la nebulosa del confusióisme; i queden els de **la Iniciativa**, als quals se'ls ha de donar a menjar a banda, ya que es presenten com els que creuen en la lliberació dels pobles, i no obstant comprovem que nomes volen subyugar al nostre a interessos mes propis del neocolonialisme burgues, volent subordinar a l'històric i lliure **Poble Valencià** a unes altres nacionalitats en afany imperialistes. Est es el cas del Sr. Pedregosa que, en l'arrogància dogmàtica que caracterisa l'ideologia que ell representa, ataca als qui pensen que **Valencia**, el **Regne de Valencia**, no es mes que valencià i cap altra cosa diferent. Les ades mencionades declaracions en **Las Provincias** i en el **Levante-EMV**, aixina ho corroboren.

LA CITA

La política es el paraís dels embaucadors.

George Bernard Shaw

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **CENSURA, HIPOCRESIA, DEMAGOGIA**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **EL MASSIÇ DEL PENYAGOLOSA**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XLIV): **PARLEM DE MELONS**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **LA FORJA DE LA IDENTIDAD VALENCIANA**
- **II APLEC VALENCIANISTE**
- 4
• PASSATEMPS
- RONDALLA: **LA RABOSA I LA CIGONYA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Acabades les vacances, tornem a la rutina; ya sap, a fer fotocopies d'esta publicació per a repartir entre amics i coneguts.
¿Que no recorda que veste fera eixes fotocopies? ¡Si, home, si! ¡Quína memoria! Això es que li ha pegat massa fort el Sol de l'estiu.
¡Au! No es preuque, no se calfe mes el cap i, sobre tot, comence ya a fer les fotocopies.

ACTIVITATS CULTURALS SETEMBRE DE 2010

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

ACCS (Assoc. Cult. Castell dels Sorells)
G.V. Comtes d'Albalat, 14. 46135 Albalat dels Sorells.
Tel: 961 49 13 90
<http://www.diarielguarda.es>

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

ARV (Accio Cultural, Social i Econòmica del Regne de València)
Avd. Menéndez y Pelayo, 10-12. 46920 Alfafar
www.acciocv.com

Cardona Vives
C/ En mig, 23-9º-27ª. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68
info@cardonavives.com
www.cardonavives.com

IEV (Institut d'Estudis Valencians)
info@inev.org
www.inev.org

PJV (Plataforma Jovenil Valencianista)
info@pjvalencianista.org
www.pjvalencianista.org

Rogle: Vore quadro a banda en la pagina següent.

Del **6 al 10 Setembre** De 18:30 a 20:30 h. **La Llar**. Avd. Menéndez y Pelayo, 10-12, Alfafar.

RECEPCIO ORIGINALS:

I Concurs de cartells 9 d'Octubre. Dia Nacional Valencià.

+Info: **ARV, PJV**

13 Setembre (dilluns) 20:00 h. Seu de l'Aellva.

TERTULIA-TALLER DE PROSA

Participen **Paco Blasco** i **Ricart Folgado**.

+Info: **Aellva**

16 Setembre (dijous) 19:30 h. Espai Cultural. C/ Les Escoles. Albalat dels Sorells.

PRESENTACIO DE LLIBRE: **Fernando Millán:** "La forja de la identitat valenciana".

+Info: **ACCS**

18 Setembre (dissabte)

II APLEC VALENCIANISTE al Penyagolosa (L'Alcalaten)

9:30 h. Atzeneta. Almorzar (Casa Ramón), només entrar a la població a ma esquerra.

11:30 h. Santuari Sant Joan de Penyagolosa. Pujada al Penyagolosa; qui vullga, pot quedar-se per les rodalies del santuari.

14:30 h. Ermitori de Sant Joan. Dinar.

+Info: **Cardona Vives** i **Rogle** (Vore quadro "Contacta en nosatres")

Del **20 Set** al **8 Oct** **La Llar**. Avd. Menéndez y Pelayo, 10-12, Alfafar.

EXPOSICIO CARTELLS:

I Concurs de cartells 9 d'Octubre. Dia Nacional Valencià.

+Info: **ARV, PJV**

Anticipem dos activitats que s'iniciaran en octubre

II CURS DE LLENGUA VALENCIANA

i

I CURS DE CULTURA VALENCIANA

A partir de la segona quinzena d'octubre s'iniciaran les classes que es desenvoluparan en **La Llar**, seu de ARV i la PJV, en **Alfafar**. S'impartiran de 19 a 20:30 h., un dia (per determinar) a la setmana per cada curs.

Els cursos contenen en el suport acadèmic de l'Institut d'Estudis Valencians.

+Info: **ARV, IEV, PJV, Rogle**.

PATRIMONI VALENCIÀ EL MASSIÇ DEL PENYAGOLOSA

L'imponent i espectacular massiç del **Penyagolosa** es una elevació montanyosa que pertany a la part del **Sistema Iberic** que discorre per l'interior de les terres de **Castello**. El seu remat consta de dos elevacions - separades per un tallat - en una diferència escassa d'un metro d'altitud; la més prominent, de 1.814 metres, es la segona del **Regne de València**, per darrere dels 1.839 metres del **Cerro Calderón**, en el **Raco d'Ademus**. El Penyagolosa constitueix tot un símbol i un referent cultural valencià, i molt especialment per a les localitats més properes; en la seua part més elevada hi ha col·locada una placa i alçat un altar dedicat a la **Mare de Deu del Lledo**.

Es tan impacant l'estructura d'este massiç que, entre algunes de les opcions que s'han proposat sobre l'orige del seu nom, està la derivació del nom popular "penya colossa o colossal", però segons les referències que hi ha en documents relatius a la Donació de la localitat de Culla a l'Orde del Temple, el toponim segurament derivaria de l'evolució de les paraules *pinna* (montanya) i *lucosa* (boscosa).

Les localitats properes des de les quals se pot accedir són: **Vilafermosa**, **Vistabella del Maestrat** i **Chodos**. Als peus es troba el **Santuari de Sant Joan de Penyagolosa** (de nom sancer: **Santuari de Sant Joan Baptiste de Penyagolosa** i **Santa Barbara**), important destí de romeries; a l'any se fan cinc pelegrinacions ad este ermitori, entre les quals destaca la coneguda com la dels **Pelegrins de les Useres**.

Este massiç està dividit en dos parts molt diferenciades entre si, la paret sur es un precipici vertical de casi 300 metres; la caent nord es molt més accessible i de pendent relativament suau, sent per este costat molt més facil l'accés, que pot fer-se per una pista forestal i que dona opció a pujar en coche practicamente fins a coronar l'elevació. Dispon del sender **GR-33**, de Gran Recorregut, que arriba fins a Castello i que unix la zona interior en la mar. Tot est espai natural constitueix un entramat de rutes i senders de gran valor ecològic i mig ambiental per a poder practicar senderisme i fer excursions quasi fins al seu cim, des d'a on se pot observar un panorama paisagístic impressio-

nant.

En 2006 la **Generalitat Valenciana** declarà la montanya i el paratge que l'envolta **Parc Natural**: una superfície de 1.094,45 hectàrees d'una gran riquesa paisagística i d'una important biodiversitat de flora i fauna. Esta diversitat ve donada per l'enclavament geogràfic de la zona, situada entre l'interior i la costa, per la seua altitud i per la conformació dels seus sols.

La **vegetació** presenta grans contrastos depenent de l'altitud, podent-se observar frondosos boscos, principalment de pins i roures, i també zones en escassa vegetació, que en general són les que donen a la mar.

En relació a la **fauna**, i associada ad este riquíssim sistema forestal, destaquen les aus rapaces

ELS DOS CIMES DEL PENYAGOLOSA

com les àguiles reals; entre els mamífers es important la presència del gat salvatge o montes, i de la cabra montesa. També hi ha una abundant població autoctona de rates penades.

En el terme municipal de Vistabella del Maestrat se troba la microrreserva (declarada en 1998) coneguda com el **Barranc de la Pregunta**, d'una superfície de 11,04 hectàrees que s'estenen des del cim fins al **Santuari de Sant Joan de Penyagolosa**. Per este barranc baixa, en èpoques de pluja, una corrent d'aigua clara que serpeja entre la vegetació. El botànic **Antoni Josep Cavanilles** fa, en la seua obra, una descripció molt poètica d'este paratge.

Este conjunt té un valor històric i cultural molt important, puix s'han trobat multitud de vestigis de les antigues civilitzacions que el moraren, trobant-se entre ells poblats ibers i recialles de vies romanes.

El patrimoni artístic que posseix esta zona es concreta en el Santuari de **Sant Joan de Penyagolosa** i **Santa Barbara**, situat als peus del massiç. En un principi fon convent de **Cenobites**, després quedà com a santuari i hostageria. Una part de la construcció encara manté caràcters gòtics i del Renaixement (èpoques en les que tingue la doble funció d'ermitori i d'hostageria). En el segle XVII es va constituir la **Confraria de Sant Joan**, que el regentava; i sera ya a finals d'eixe segle i a principis del XVIII quan l'església fon reconstruïda en estil neoclàssic i en elements barrocs valencians.

Parlem de melons

El fruit es produïx en una planta herbàcea que pertany a la família de les **cucurbitàcees**, lo mateix que els **d'Alger**; per contra el seu nom botànic és **Cucumis melo**, i se li reconeix una antiguetat molt superior.

El meló clàssic, tal qual nos l'imaginem tots, és lo més paregut a un baló de rugby, en un pes d'entre 2 i 5 kg; després ya n'entrem més redons, és dir, no tan puntaguts com els primers. No té valors alimenticis de consideració, i simplement

s'ofereix com a fruit molt sucós i de sabor agradable i refrescant per a temps calorosos estiuencs; les calories que aporta són insignificants, puix el seu contingut d'aigua és del 90%.

Dels **melons d'Alger** ya parlàrem en el **Rogle 22**, hui ho farem dels **Tendrals, d'Elig, de Tot l'any, Grocs canaris, Cantaloups** i dels seus derivats més pròxims, puix dels originals que s'acaben de nomenar ya ne queden ben pocs; hui són casi tots híbrids obtesos a partir d'aquells; i una vegada madurs i collits de la melonera deuen ser consumits en 15, o a tot lo més 20 dies, puix de lo contrari perden la seua condició i es podriuen en certa facilitat.

Per una atra banda, en quant a qualitat gustativa, presentació, producció, etc., estos híbrids estan molt ben conseguits i es presten a desenrollar produccions a gran escala que d'una atra manera seria pràcticament impossible. En tot cas, bo és saber que encara que híbrids continuen mantenint els noms originals de la varietat de la que procedixen, i per eixos noms van apareixent en el seu moment en els mercats, p.e., **Ogen, Cantaloup** i **Charantais**, els tres de Canàries, que ya trobem a principis d'abril; poc després ya en venen d'Almeria, tots ells són de producció feta baix plàstic. Són redonets i de no més d'uns 800 grams per peça. A mitan de juny ya entren en escena els **Pell de sapo** i **Honeydew**, el primer es vert i d'una gran producció en qualsevol lloc d'Espanya, especialment en La Mancha; s'ha d'aclarir en seguida que esta varietat, **Pell de sapo**, per la seua qualitat i l'aument tan important en la producció ha fet desaparèixer pràcticament a l'antic i insuperable **Tendral valencià**; el segon, groc i produït en un principi en Canàries, i després en Almeria i Múrcia, en quantitats importants que es mantenen en el mercat fins a finals de setembre. Ya en octubre apareixen els **Tendrals negres d'Elig**, més bonics que ningun altre i que, per una atra banda, permeten l'almagament en llocs adequats de manera que aguanten perfectament la seua condició, i que nos permet que nos els pugam menjar per Nadal sense ninguna dificultat.

RESENYA BIBLIOGRAFICA M^aA.M.C.

Millán Sánchez, Fernando

La forja de la identitat valenciana

Edita l'autor. 2010

(406 pàgines)

Fernando Millán Sánchez fon Tinent d'alcalde de la ciutat de Valencia, regidor i diputat provincial de 1979 a 1995; en l'actualitat es Secretari de l'Ateneu Republicà de Valencia i Vicepresident de l'Associació Vicent Blasco Ibàñez, es articulista i autor, entre uns altres llibres de *La batalla de Valencia*. Ara nos ofereix esta obra en la que desenrolla la seua visió personal sobre l'identitat valenciana, la qual basa en tres pilars: **la llibertat individual, l'autonomia del territori i la propietat de la terra**, entorn als quals se configura l'idiosincrasia valenciana.

A lo llarg dels 12 capítuls, de 5 apartats cadascu, i una *Conclusión* final, fa un recorregut per les diferents etapes de l'història del territori valencià, com ell el denomina: una cultura entre el riu Ebre i el riu Segura; posant el punt de partida en la civilització dels ibers, segle V a.C., per a continuar permenorisant en les batalles ideològiques i militars protagonitzades pel poble valencià per a defensar la seua singular i diferenciada identitat durant 23 segles de **resistència nacional valenciana**; una resistència front a imperis o projectes imperials que han intentat anular-la i fer-la desaparèixer per mig d'estructures polítiques i militars (cartaginesos, austriacs, francesos, castellans, catalans,...).

Per a Millán el Poble Valencià ha patit sempre **el provincianisme de la burgesia i de les classes miges**, que no han sabut mai valorar les seues possibilitats i el seu potencial, i sempre han posat les seues mires fora del territori valencià, en els centres econòmics, socials i polítics de Madrid i de Barcelona (una supeditació a poders centralistes), i que ha privat als valencians d'assumir la consolidació d'una forta autonomia política, d'una personalitat política pròpia, que l'autor veu com a solució per a aconseguir eixir del marasme polític en que se troba el Poble Valencià.

II APLEC VALENCIANISTE
al Penyagolosa
(L'Alcalaten)

L'associació cultural **Cardona Vives** fa una Crida a tots els valencians i valencianistes que desigen compartir esta jornada de convivència, en la qual es prete, com en l'edició anterior, intercanviar idees i plantejar propostes per a fer mes fructífera la labor de difusió i defensa de l'identitat valenciana.

Data: **18 de setembre** de 2010.

Programa: Tenim tres hores i tres punts de trobada per a millor facilitat de tots (almorzar, pujada i dinar).

9:30 h. Atzeneta. Almorzar (Casa Ramón), només entrar a la població a ma esquerra.

11:30 h. Santuari Sant Joan de Penyagolosa. Pujada al Penyagolosa; qui vullga, pot quedar-se per les rodalies del santuari.

14:30 h. Ermitori de Sant Joan. Dinar.

+Info: **Cardona Vives i Rogle**

IMAGE DEL SANTUARI

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, tambe te quedariem molt agrats. El nostre numero de conte, en **Ruralcaixa**, es:

3082 1222 81 4622492421

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogle@rogleconstantillombart.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com,

www.cardonavives.com,

www.enkara.org i

www.pjvalencianista.org

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.	1. Chiquet que ajuda en missa i presta uns atres servicis a l'esglesia, com per eixemple el cant.	<table border="1"> <tr> <td>1.</td> <td>—</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>—</td> <td><u>M</u></td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>!</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>—</td> <td><u>R</u></td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>—</td> <td>—</td> <td><u>L</u></td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td><u>L</u></td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> </tr> </table>	1.	—									2.	—	<u>M</u>	—	—	—	—	—	—	—	3.	—	—	!	—	—	—	—	—	—	4.	—	<u>R</u>	—	—	—	—	—	—	—	5.	—	—	<u>L</u>	—	—	—	—	—	—	6.	—	—	—	<u>L</u>	—	—	—	—	—
	1.		—																																																											
	2.		—	<u>M</u>	—	—	—	—	—	—	—																																																			
	3.		—	—	!	—	—	—	—	—	—																																																			
	4.		—	<u>R</u>	—	—	—	—	—	—	—																																																			
	5.		—	—	<u>L</u>	—	—	—	—	—	—																																																			
6.	—	—	—	<u>L</u>	—	—	—	—	—																																																					
2. Moure's d'un costat a un atre, com si anara a caure's.																																																														
3. Vore, percebre, besllumenar, encara que confusament, alguna cosa.																																																														
4. Desmillorar-se per falta de salut o mala alimentacio.																																																														
5. Solsida en les montanyes d'una gran massa de neu en violencia i estrepit.																																																														
6. Conjunt de cabells que, artificial o naturalment, tenen forma de bucle o tirabusso.																																																														
La solucio a peu de pagina.	<p>PARAULES VERTICALS:</p> <p>1. Tornar a mastegar els aliments, despres de tornarlos a la boca des d'un deposit especial que tenen certs animals herbivors.</p> <p>2. Peça de roba que servix per a cobrir-se el cap.</p>																																																													

RONDALLA

La rabosa i la cigonya

Aixo diu que era una **rabosa** que es **colaria** en les meues amistats". troba-va molt generosa i va convidar a sopar a una **cigonya**. El menjar fon molt breu i sense majors preparatius. La **ladina rabosa** vivia pobrament, i com a millor menu tenia nomes que un poc de caldo, el qual, servit en un plat poc fondo, li'l presentà a la **cigonya**. Esta, per culpa del seu pic **glop** d'aquell menjar. La **rabosa**, en canvi, **llepant-lo** se'l va acabar a l'instant.

Per a **venjar-se** d'eixa burla, la **cigonya** decidi convidar-la, i aquella contestà en seguida dient: "Encantada, yo no soc gens **proto-**

Arribada l'hora, i en una fam que portava de la que mai estan escas- ses les senyores raboses, ana co- rrents a casa de la **cigonya**, tro- bant-se en el sopar ya servit. L'**oloreta** de la carn, tallada en trossos prims, la va entusiasmar encara mes si cap. Pero, per a la seua desgracia, la trobà servida en una copa de coll alt i d'estreta boca, per a on passava perfectament el pic de la **cigonya**, pero no passaven ni el morro i ni la boca de la **rabosa** que, com eren de major mida, no alcançà a tocar res, puix ni en la punta de la llengua arribava. Aixina, la **rabosa** hague

d'anar-se'n tota avergonyida i enganyada, en les orelles caches i apretant la coa. Per als **mentirosos** escric: ¡Espereu la mateixa sort! No enganyes ad atres, puix be co- neixen les teues debilitats i te faran pagar el mal que tu els faces, en la forma que mes te pot afectar.

Faula de **Jean de la Fontaine**
Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana de Mª A. M. C.

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	Passar la llengua una o varies voltes per una mateixa superficie.	ne: Actuacio que es fa seguint una serie de canons i regles de cortesia i respecte.
Cigonya: Au migratoria de fins a un metro d'alçaria, de llargues pates, cap redo, coll llarc i cos cobert de plomes blanques i negres en l'extrem de les ales. Les pates son de color roig com el bec. Aniu en arbres i torres elevades.	Ladina/ guilopo: Que actua de manera astuta i en mala intencio.	Rabosa/ renart: Mamifer que menja carn, d'un metro de llargaria inclosa la coa i de pelage pardusc rogenic, molt espes, la coa generalment te la punta de color blanc.
Glop: Cantitat d'un liquid que s'engul d'un colp.	Mentiros/ enredrador: Persona que no diu la veritat	Venjança/ represalia/ revancha: Resposta en una ofensa o dany a un atre rebut.
Llepant-lo de llepar/ llengüetejar:	Olor/ aroma: Impressio que produixen en el sentit de l'olfat les emanacions que despedixen els cossos.	
	Protocolaria/ cerimoniosa/ solem-	

Solucio: Verticals: 1. REMUGAR 2. CAPELL 3. TAMBALEJAR 4. ARGUËLLAR-SE 5. ALLAU 6. RULL 7. ESCOLÀ 8. GUILLOPO 9. MENTIROSO 10. VENJANÇA

I RECORDA...La primera paraula que tenim es **remugar**. Se diu **remugant** a l'animal que remuga: la vaca o el gamell son animals remugants. Menys utilisada es la paraula **remugador**: que remuga el menjar. El **remugament** o **remugada** es l'accio i efecte de remugar. En sentit figurat, **remugar** s'aplica a l'accio de queixar-se en veu baixa en to malhumorat. La segona paraula es **capell**. El **capeller** es la persona que fa o ven capells. Una **capelleria** es la botiga a on se venen els capells o el lloc a on se fabriquen; tambe s'utilisa per a referir-se al mateix ofici de fer-los. La **capellera** es la caixa utilisada per a guardar el capell.